

- ки в контексті національної безпеки: методологія дослідження та механізм реалізації : монографія / Суходоля О. М. – К. : Вид-во НАДУ при Президентіві України, 2006. – 424 с.
7. Богданович В. Ю. Теоретико-методологічні засади забезпечення національної безпеки держави у її визначальних сферах : монографія / Богданович В. Ю., Семенченко А. І. – К. : КИЙ, 2007. – 370 с.
 8. Худолей В. Ю. Теоретико-концептуальні підходи до вирішення проблем забезпечення енергоефективності функціонування регіональних промислових комплексів [Електронний ресурс] / Микитенко В. В., Худолей В. Ю. // Ефективна економіка. – 2011. – № 11. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=1354>. – Назва з екрана.
 9. Худолей В. Ю. Методологічні основи реалізації технологій управління забезпеченням енергоефективності функціонування регіональних промислових комплексів / Худолей В. Ю. // Соціально-економічний розвиток регіонів контексті сучасних процесів міжнародної інтеграції. – Херсон : ХНТУ МОНмолодьспорту України, Вид-во ПП Вишемирський В. С., 2011. – С. 168–175.
 10. Худолей В. Ю. Декомпозиція процесів формування системи управління забезпеченням енергоефективності функціонування регіональних промислових комплексів держави [Електронний ресурс] / Худолей В. Ю. // Ефективна економіка. – 2012. – № 9. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=1367>. – Назва з екрана.
 11. Худолей В. Ю. Організаційно-економічна палітра сучасних умов варіативності трансформаційних змін в межах національної економіки / В. В. Микитенко, В. Ю. Худолей // Вісник МНТУ. Серія «Економіка». – 2012. – № 3 (7). – С. 5–16.

УДК 330.342(477)

УПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ «ПОТРІЙНОЇ СПІРАЛІ» В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Л. А. Оліх, кандидат економічних наук

Для розвинених країн початок ХХІ ст. ознаменувався активним переходом до економіки, що базується на знаннях. Інтелектуальна праця стає визначальною у діяльності провідних підприємств, що передбачає зрушення не лише галузевої структури національних економік, але й призводить до зміни акцентів у взаємодії основних «гравців». Формуються нові концепції і моделі взаємовідносин між суб'єктами національної економіки. На перший план виходять організації, здатні як генерувати нове знання, так і забезпечувати його використання і дифузю. Необхідним кроком на шляху європейської інтеграції України є формування умов для впровадження у національній економіці останніх тенденцій розвитку економіки, що базується на знаннях. Що й зумовило вибір теми статті.

В основу статті покладено публікації як вітчизняних, так й іноземних учених на зазначену тематику: Ю. Бажала, Н. Галан, В. Гейця, Г. Іцковіца, О. Зінченка, Н. Іванової, Б. Лундвалла, Р. Нельсона та ін.

Мета статті полягає в дослідженні особливостей переходу вітчизняної економічної системи до такої, що базується на знаннях.

Сучасні дослідження проблем формування та ефективного функціонування інноваційних моделей розвитку національних економік переконливо ілюструють важливість перебудови взаємовідносин між державою, освітніми, науково-дослідними установами та бізнесом у сфері продукування та комерціалізації інновацій, що відповідає концепції «потрійної спіралі», запропонованій Генрі Іцковіцем [1, с. 55]. Просування процесів створення, розповсю-

дження і застосування знань від периферії до центру промислового виробництва та управління видозмінює безпосередньо саме поняття інновації. Формується нова категорія «інновація в інновації», сутність якої полягає у реструктуризації та оптимізації інноваційного процесу і створенні середовища, що стимулює його просування [6].

Механізмом реалізації моделі потрійної спіралі на рівні певної країни є формування і функціонування національної інноваційної системи як сукупності взаємопов'язаних складових: державне регулювання, освіта, генерація знань, інноваційна інфраструктура, виробництво. Вони являють собою три складові спіралі, які запропонував Г. Іцковіц: університети – освіта і генерація знань; влада – державне регулювання та інноваційна інфраструктура; бізнес – виробництво. Засобом, який їх об'єднує, є технологічні платформи.

Ініціатором організації таких платформ у 2004 р. стала Європейська дослідницька консультативна рада. Метою європейських технологічних платформ є консолідація зусиль науки та бізнесу в практичному освоєнні результатів наукових досліджень, розробці і впровадженні соціально та екологічно орієнтованих програм наукових досліджень. Останніми роками було створено більше 30-ти європейських технологічних платформ, зокрема, «Сталь», «Стіяка хімія», «Текстиль та одяг», «Рослини для майбутнього» та інші [5].

Європейські технологічні платформи є специфічними приватно-державними науково-дослідницькими партнерствами, які об'єднують зацікавлені сторони для створення довгострокової концепції з розвитку та просування конкретної технології або рішення конкретних завдань. Європейська комісія, а з 2010 р. і Росія використовують технологічні платформи як інструмент забезпечення фінансування досліджень і розробок у розмірі 3 % від ВВП [4].

В Україні з 2006 р. за ініціативою професора Ужгородського національного університету Надії Володимирівни Бойко було організовано першу Українську науково-технологічну платформу «Агропродовольча», до складу якої увійшли 12 кластерів, що об'єднують науково-дослідницькі інститути, вищі навчальні зак-

лади, бізнес-організації [5]. Реалізація даного проекту матиме для економіки України позитивні результати одразу в декількох напрямках:

- створення нових робочих місць переважно в усіх галузях національної економіки: якщо розглядати галузеву структуру за класифікатором видів економічної діяльності, то у кожній секції;
- розвиток освіти: розширення переліку спеціальностей підготовки фахівців у вищих навчальних закладах;
- підвищення ефективності науково-технічної діяльності: активізація досліджень і розробок; збільшення кількості випускників аспірантури і докторантури, які залишаються зайнятими у науково-технічній сфері; розвиток ринку науково-технічних послуг, які є однією з опор функціонування технологічної платформи;
- розвиток соціальної інфраструктури та встановлення екобезпеки.

Для досягнення зазначених результатів у першу чергу необхідно активізувати і пришвидшити розвиток складових національної інноваційної системи:

1. Державне регулювання: законодавчо визначити поняття «національна технологічна платформа», окреслити її структурні складові, взаємозв'язки між ними та узгодити їх формування і функціонування із Законами України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», «Про інноваційну діяльність», «Про наукову і науково-технічну діяльність»; розробити механізм залучення коштів для подальшого їх використання для реалізації проектів технологічних платформ.

2. Вища освіта та підготовка наукових кадрів (аспірантура, докторантура): створити мережі дослідницьких і підприємницьких університетів, розвиток яких наповнить і активізує ринок новинок.

3. Генерація знань: розвиток шкільної освіти та позашкільної зайнятості дітей у гуртках наукового спрямування; підвищення рівня ініціативності на підприємствах, в організаціях і установах, відновлення роботи раціоналізаторів; активізація наукової діяльності молоді, реалізація проектів з її ініціативи та за її участю.

4. Інноваційна інфраструктура: її формування і розвиток є однією з функцій держави, тому дана складова за механізмом її розвитку відноситься до державного регулювання.

5. Виробництво: забезпечити розвиток ринків інноваційної продукції, що можна реалізувати двома способами – активізація форм організації інноваційної діяльності серед суб'єктів господарювання, з одного боку; з іншого – створення умов для забезпечення попиту на інноваційну продукцію серед споживачів.

Розвиток кожної складової окремо не зрушить процес ні на крок. Для досягнення позитивного синергійного ефекту необхідна їх системна взаємодія та взаємодоповнення.

Таким чином, можна відзначити, що сучасні тенденції науково-технологічного та інноваційного розвитку активно підхоплюють і розробляють вітчизняні вчені, проте їх, на жаль, не завжди підтримує держава, зокрема, на законодавчому і фінансовому рівні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галан Н. І. Японські університети у «потрійній спіралі»: приклад Тохоку / Галан Н. І. // Наука та інновації. – 2010. – № 3. – С. 55–65.
2. Євтушевський В. А. Становлення і розвиток інновацій у вищій школі / Євтушевський В. А., Шаповалова Л. А. // Вища освіта України: теоретичний та науково-методичний часопис. – 2006. – № 2. – С. 62–66.
3. Зинченко А. П. Социальная сеть Researchclub: инновационный мост в будущее / Зинченко А. П., Ильчук В. П. // Наука та інновації. – 2010. – № 3. – С. 84–85.
4. Зинченко А. Европейские технологические платформы: что такое эко-инновации? [Электронный ресурс] / Зинченко А. – Режим доступа : <http://www.researchclub.com.ua>. – Название с экрана.
5. Ильчук В. Система открытых инноваций в рамках Украинской национальной технологической платформы [Электронный ресурс] / Ильчук В. – Режим доступа : <http://www.researchclub.com.ua>. – Название с экрана.
6. Ицковиц Генри. Тройная спираль. Университеты – предприятия – государство. Инновации в действии / Генри Ицковиц ; пер. с англ., под ред. А. Ф. Уварова. – Томск : Изд-во Томск. гос. ун-та систем упр. и радиоэлектроники, 2010. – 238 с.
7. Шаповалова Л. Складові національної інноваційної системи та рівень їх розвитку в Україні / Шаповалова Л. // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Економіка». – 2011. – Випуск 121–122. – С. 94–98.

УДК 338.242

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ БІЗНЕСУ В ЗАХІДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ КОНЦЕПЦІЯХ

Є. В. Переверзєв

Особливості побудови структури зовнішньоекономічних зв'язків держави в значній мірі визначаються специфікою господарських процесів, які відбуваються всередині країни, її національною економічною моделлю. Априорі ефективну концепцію розвитку економіки кожної окремої країни можливо побудувати, класифікуючи її як підсистему – складову світової господарської системи, рухаючись

від макро- до мікрорівня – кожного окремого підприємства як учасника глобального процесу обміну ресурсами, який забезпечує його еволюційне зростання і таким чином, максимізує національну вигоду. Національні підприємства, виступаючи підсистемами національної господарської системи, забезпечують конкурентоспроможність країни як суб'єкта світового господарства, яка суттєво залежить